

Het roer om bij 'Kindcentrum Anne Frank' in Meppel

Effectief leesonderwijs in de praktijk

Over Kindcentrum Anne Frank

Kindcentrum Anne Frank

Kindcentrum Anne Frank in Meppel werkt vanuit een (open) christelijke grondslag en biedt een doorgaande lijn van 0 tot 13 jaar. Kinderen (en hun ouders/verzorgers) zijn welkom van baby totdat ze het kindcentrum verlaten voor het voortgezet onderwijs. Plezier en prestatie gaan hierbij hand in hand. Het kindcentrum gaat onder andere voor een goede beheersing van basisvakken als lezen, rekenen en taal met een bekwaam team dat continu bijleert. Samen met Ijsselgroep is dit geconcretiseerd in een meerjarig traject om het taal- en leesonderwijs een impuls te geven.

Ijsselgroep

Ijsselgroep is actief op het snijvlak van onderwijs en zorg. Samen met kinderdagverblijven, kindcentra en scholen gaan wij voor het best denkbare onderwijs en de beste zorg voor ieder kind. Naast (onderwijs)advies, training en passend onderwijs behandelt Ijsselgroep vanuit de jeugdpraktijk kinderen en jongeren op het gebied van dyslexie en gedrag. Met Kindcentrum Anne Frank zijn we een mooi traject gestart om een impuls te geven aan het taal- en leesonderwijs: 'Focus op begrip: het roer om!'

“ Met het thema als verbindende factor wordt het leesonderwijs betekenisvoller en rijker voor de kinderen. Zij ontwikkelen zicht tot enthousiaste, nieuwsgierige en gemotiveerde lezers. En het begint natuurlijk allemaal met plezier in lezen. ”

Het roer om!

Een prachtige bibliotheek midden in het kindcentrum, kinderen die geconcentreerd en met plezier lezen, een enthousiast team dat stap voor stap het leesonderwijs verbetert en een directie die de ruimte geeft om te ontwikkelen. Welkom op Kindcentrum Anne Frank in Meppel. Uiteraard is dit niet van de ene dag op de andere dag gerealiseerd. Waar komt het kindcentrum vandaan? Hoe heeft het team samen met IJsselgroep 'het roer omgegooid' als het gaat om leesonderwijs? En wat zijn de ervaringen en resultaten? Je leest het in dit praktijkverhaal, gebaseerd op twee interviews met Saskia Koopman (taal- en leescoördinator), waarbij Ronald Wagter (directeur) ook kort is aangesproken.

Schoolbibliotheek

In 2022 heeft Kindcentrum Anne Frank samen met de bibliotheek een prachtige schoolbibliotheek gerealiseerd met ruim voldoende boeken voor alle kinderen. Prentenboeken, informatieboeken maar ook heel veel fictieboeken met rijke taal hebben een centrale plek in het kindcentrum gekregen. Dit was het begin van een verrassende zoektocht naar een nieuwe invulling van het leesonderwijs op de Anne Frank.

Op zoek naar een alternatief

De schoolbibliotheek zorgt ervoor dat lezen meer begint te leven binnen het kindcentrum. Tegelijkertijd groeit bij het team het besef dat de gebruikte leesmethode verouderd en niet effectief is. “Neem nu het werken met teksten”, verduidelijkt Saskia, de taal- en leescoördinator. “Wij werkten bijvoorbeeld met veel losse en vaak ook oude teksten. Elke les één tekst met vijf vragen. Niet echt inspirerend voor kinderen en leerkrachten. Terugkijkend kun je wel zeggen dat de spirit er wel uit was. Maar wat dan? Wat is het alternatief?”

Saskia volgt in dezelfde periode de opleiding tot taal-/leescoördinator bij Hogeschool Windesheim en komt in aanraking met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van taal en lezen. Het belang van voorlezen, vrije keuze lezen, leesmotivatie, rijke teksten en de verbinding van het lezen met thema's vanuit wereldoriëntatie: Saskia wordt er in ondergedompeld. Zij is enthousiast over de kansen en mogelijkheden van effectief leesonderwijs met de focus op begrip.

Welke kant willen op?

Op een gegeven moment komt alles samen. De directeur neemt in overleg met het team het besluit om met elkaar te ontdekken welke kant het kindcentrum op wil met het leesonderwijs. Gaan we een nieuwe methode voor begrijpend lezen invoeren of stappen we over naar een nieuwe aanpak? Hoe gaan wij onze tijd effectief besteden zodat de resultaten en vooral ook de leesmotivatie omhoog gaan? En hoe gaan wij om met kinderen die nu nog niet optimaal profiteren van het onderwijs, zodat we kans en ongelijkheid voorkomen? Om dit goed te onderzoeken wordt één jaar de tijd genomen.

Studiemiddagen: op weg naar verbinding

Door Janna de Haan (IJsselgroep-adviseur) komt het team in aanraking met verschillende visies op lesonderwijs. “Hierbij was het prettig dat wij niet een bepaalde kant op zijn gestuurd. Wij konden proeven aan de verschillende richtingen en invalshoeken om op basis hiervan zelf een keuze te maken. Hierbij ging het niet alleen om lesonderwijs, maar ook over het leren zelf en het terugdringen van kansenongelijkheid. De inhoudelijke richting werd steeds scherper”, vertelt Saskia.

“ Het enthousiasme werd aangewakkerd. Bij iedereen, het hele team. Er staat iets moois te gebeuren, We gaan ergens voor met elkaar. En we geloven erin dat we iets moois kunnen realiseren, maar hoe? Tijdens en tussen de studiemiddagen werd het voor ons steeds duidelijker: om echt betekenisvol lesonderwijs te kunnen geven, is het nodig om wereldoriëntatie en lesonderwijs met elkaar te verbinden. ”

Blink samen met ‘Focus op begrip: het roer om!’

Focus op begrip

Saskia vervolgt: “Onder begeleiding van IJsselgroep hebben we na meerdere studiemiddagen de volgende conclusie getrokken: we gaan voor betekenisvol leesonderwijs waarbij begrijpend lezen geen vak is, maar een vaardigheid waar we handen en voeten aan geven. De aanpak ‘Focus op begrip: het roer om!’ stellen we centraal.” Focus op begrip is een concrete aanpak voor begrijpend lezen waarbij je geen leesmethode gebruikt, maar wel je wereldoriëntatiethema’s, rijke kinderliteratuur waarin rijke teksten centraal staan en actuele tekstsets over de echte wereld bij het thema. Hierbij is het onderwijs in leesbegrip verbonden met de wereldoriëntatiekennis en de actualiteit. Hierdoor wordt het betekenisvol, gaat het meer leven en beklijft het uiteindelijk ook beter.

Loslaten

“Natuurlijk is het loslaten van de leesmethode spannend”, vertelt Saskia. “Want ondanks dat het team veel vertrouwen heeft in deze nieuwe aanpak is het natuurlijk de vraag of je aan het eind van de rit overal aan voldoet. Anders gezegd: worden alle doelen gehaald?”

Wie doet er mee

“Ik weet nog goed toen wij in het team vroegen wie er mee wilde doen”, vervolgt Saskia. “Wat gingen er veel handen de lucht in. We zijn dan ook met alle groepen tegelijk gestart. Wij hebben als kind-centrum besloten om hierin te investeren en het was goed om ruim de tijd te nemen om onze visie te bepalen en weloverwogen keuzes te maken. Het hele team was dan ook enthousiast en aangehaakt en we wisten allemaal waarom wij hieraan zijn begonnen.”

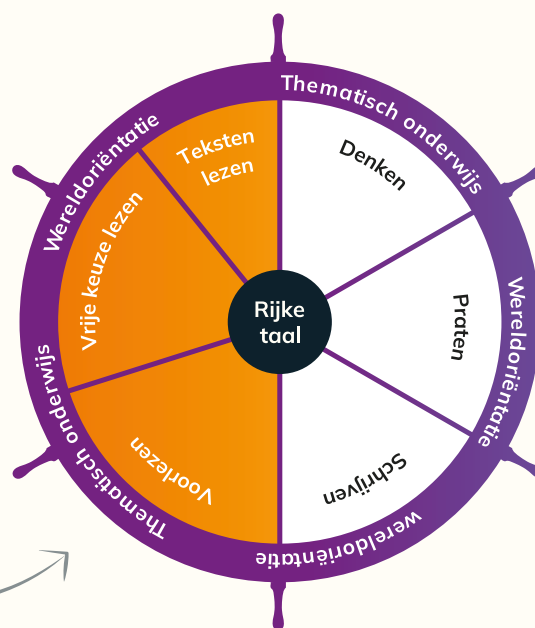
Focus op begrip: het roer om!

'Focus op begrip: het roer om!' is een geïntegreerde aanpak die is gebaseerd op het boek 'Rijke taal' van Erna van Koeven en Anneke Smits. Focus op begrip werkt vanuit brede thema's uit wereldoriëntatie die 6 tot 8 weken duren. IJsselgroep heeft hier 'het roer' bij ontwikkeld: een tool met 6 essentiële onderdelen voor effectief leesonderwijs.

Het roer om!

Bij het roer draait alles om Rijke Taal (de as). Vanuit daar zijn er meerdere vlakken die de kern van het taal- en leesonderwijs vormen:

- Voorlezen
- Vrije keuze lezen
- Rijke teksten
- Praten
- Denken
- Schrijven

Deze onderdelen staan in verbinding met elkaar. Zo kun je bijvoorbeeld voorlezen mooi combineren met praten over boeken. Thematisch onderwijs en wereldoriëntatie houden het roer bij elkaar. Het team van Kindcentrum Anne Frank ging samen met IJsselgroep voortvarend aan de slag met de implementatie van het roer.

Voorlezen

“Bij de start is veel aandacht besteed aan het belang van voorlezen”, vertelt Saskia. “In alle groepen wordt er nu 30 minuten per dag voorgelezen uit fictieboeken met rijke taal en een sterk verhaal. De voorleesboeken sluiten aan bij het thema waar we met Blink (wereldoriëntatie) aan werken. We kiezen bewust voor boeken die vrij moeilijk zijn voor de kinderen. Vaak zullen ze dit soort boeken niet kiezen om zelf te lezen. Op deze manier profiteren ze allemaal van de rijke taal en breiden we hun woordenschat en kennis omtrent de wereld uit. Omdat een WO-thema 6 tot 8 weken duurt, komen de kinderen tot steeds diepere kennis en dieper leren. Leerkrachten kiezen nu veel bewuster een bepaald boek om uit voor te lezen. Het mooie is dat de kinderen het boek na afloop mogen beoordelen: ze schrijven meestal goede recensies en geven vaak 4 of 5 sterren!”

Onderdelen van het roer 'in verbinding'

Het mooie van het roer is dat je belangrijke onderdelen met elkaar verbindt. Door na het voorlezen te praten over een boek komen kinderen op een andere manier in aanraking met dezelfde rijke taal. Hierdoor vinden herhaling en verdieping plaats. Kinderen leren luisteren en kunnen zich beter verplaatsen in anderen. Een mening vormen, vragen stellen en een standpunt innemen: het komt allemaal op een natuurlijke manier aan bod. Het gaat niet om te controleren of de kinderen het verhaal hebben gesnapt of wat ergens staat of in welke alinea. Het gaat echt om boekbeleving. Juist de interactie is belangrijk. Want wat de één mooi vindt, vindt de ander juist niet zo mooi. Of de één verbaast zich over een stukje uit het boek en een ander kind denkt: "Oh, dat heb ik helemaal niet zo gelezen, wat bijzonder". Kinderen leren zich in te leven. Ze horen de beleving van de ander en dat maakt dat ze het verhaal met elkaar beleven. En dat ze daar ook verder over nadenken.

Vrije keuze lezen

Na het voorlezen is het team aan de slag gegaan met het tweede onderdeel van het roer: vrije keuze lezen. "Wij zijn kritisch gaan kijken naar onze vrije leesmomenten", vertelt Saskia. "Hoe geven we hier invulling aan? Wat voor boeken lezen de kinderen en hoe komen ze tot die keuze? Komt een kind echt tot lezen tijdens het leesmoment en zo nee, wat is hier dan de oorzaak van? Wij observeren nu veel beter. Als een kind moeilijk tot lezen komt, gaat een leerkracht in gesprek. Heeft het kind moeite om het juiste boek te vinden, dan helpen we daarbij. De leerkracht gaat dan in gesprek en stelt vragen om samen met het kind te achterhalen waar de interesse ligt. Om vervolgens samen op zoek te gaan naar de juiste boeken. Het kan ook zijn dat een kind zich moeilijk kan concentreren. Dan kan luisterlezen of een koptelefoon een oplossing zijn. Ieder kind wordt gezien."

Verschillende 'soorten' boeken

“De termen ‘McDonald’s-, restaurant- en Michelinboeken’ zijn de kinderen niet onbekend”, legt Saskia uit. “Natuurlijk wil iedereen af en toe wel eens bij de McDonald’s eten (een ‘Leven van een loser’ of ‘Geronimo Stilton’ boek). Maar we weten dat als kinderen alleen in deze boeken lezen, ze er qua kennis en woordenschat niet echt op vooruit gaan. Daarom houden we dit in de gaten. Als een kind alleen maar McDonald’s boeken leest, dan praten we hierover en krijgt het kind andere suggesties. En wat blijkt: kinderen kunnen heel goed nadenken over boeken en een eigen keuze maken. De kinderen weten inmiddels precies hoe deze indeling van boeken werkt. Ze pakken hierin steeds meer eigenaarschap. Het leesplezier, de nieuwsgierigheid en de interesse van het kind blijven centraal staan. Kinderen kiezen nu ook zelf moeilijkere boeken. Dat merk ik, want als ik soms een boek wil voorlezen, dan hebben steeds meer kinderen dit boek al gelezen. Een mooie ontwikkeling.”

“Door boekpromotie en ze consequent kennis te laten maken met kinderliteratuur, stimuleren wij kinderen om boeken te lezen die buiten hun comfortzone liggen”, vervolgt Saskia. “Het is mooi te zien dat kinderen hun boekenrepertoire uitbreiden door te kiezen voor bijvoorbeeld Lampje van Annet Schaap of Gozert van Pieter van Koolwijk. We dagen steeds uit om een stapje verder te gaan. We zorgen daarnaast dat er altijd voldoende boeken aanwezig zijn die aansluiten bij het thema waar we aan werken, zodat kinderen hier ook uit kunnen kiezen. Maar het leesplezier staat altijd voorop! Onze prachtige schoolbibliotheek en de inspanningen van de leesconsulent van de bibliotheek helpen en stimuleren enorm.”

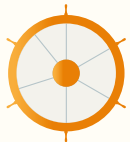
Ingeburgerd

Leerkrachten brengen in elke groep rust tijdens het lezen. Dit betekent dat leerlingen niet naar de toilet gaan tijdens het lezen en altijd twee boeken bij zich hebben. Deze manier van werken is al helemaal ingeburgerd. Leerkrachten lezen tijdens het ‘vrije keuze lezen’ ook altijd zelf in een boek en observeren de kinderen: zij hebben een voorbeeldfunctie.

“ De kinderen kunnen in alle groepen zelfstandig een half uur stil lezen in goede boeken. Dit was twee, drie jaar geleden echt niet zo. Hier hebben we echt wel iets opgebouwd, hier zijn we erg in gegroeid. ”

Theorie én praktijk

Tijdens studiemiddagen heeft het team kennis gemaakt met de theorie rond voorlezen, vrije keuze lezen en teksten lezen. De doorvertaling naar het werkbaar maken in de praktijk stond altijd centraal: Waarom is vrije keuze lezen belangrijk, waar moet je op letten, hoe start je het op, etc. “Juist de praktische doorvertaling is erg waardevol”, legt Saskia uit. “We kregen veel praktische handvatten en tools zoals duidelijke observatielijsten. Waar moet je nu precies op letten als je kinderen tijdens het lezen observeert, wat kan er achter zitten als het kind stagneert en hoe ga je hier als leerkracht mee om (welke interactie is er nodig met dit kind)? De klassenbezoeken door een ervaren leesadviseur van IJsselgroep worden door leerkrachten als waardevol en effectief gezien.” Saskia vervolgt: “Bij elk klassenbezoek ontvangt de leerkracht een persoonlijke mail met daarin uitgebreide feedback en aanvullende info. Ook is er altijd een persoonlijke nabespreking met de leerkracht. Dit is zo goed voor de ontwikkeling van leerkrachten. Boeiende studiemiddagen krijgen op deze manier een goed vervolg in de klas en de dagelijkse praktijk.”

Teksten lezen: rijke teksten en WO

Het lezen van (oude) teksten was altijd een geïsoleerde activiteit, zonder samenhang of verbinding. Ook was er behoefte aan meer flexibiliteit. Het koppelen van de tekstsets aan het thematische onderwijs van wereldoriëntatie (Blink) was een belangrijke stap vooruit. Teksten krijgen nu meer betekenis en zijn relevant voor het thema. Ook zijn leerkrachten zelf aan de slag gegaan met het zoeken en vinden van de juiste teksten. Een studiemiddag was hierbij weer zinvol.

Studiemiddag rijke teksten

In het tweede jaar is het team tijdens een IJsselgroep-studiemiddag in de wereld van rijke teksten gedoken. Wat zijn rijke teksten, waar vind je die en hoe gebruik je ze optimaal in je les? Ook deze middag was zowel inhoudelijk sterk als praktisch. “Op basis van een nieuw thema hebben we met elkaar teksten geselecteerd (internet, kranten, nieuwssites) en beoordeeld”, legt Saskia uit. “De teksten liepen op in moeilijkheidsgraad, maar hadden allemaal betrekking op hetzelfde thema van Blink. Het was mooi om te zien hoe enthousiast collega’s op zoek en aan de slag gingen met deze teksten. En na de studiemiddag begon het echte werk: zelf teksten zoeken, selecteren en gebruiken. Daar ging het team mee verder.” Dit is opgevolgd met een ronde met lesbezoeken, inclusief de bekende uitgebreide en persoonlijke feedback. “Voor mij persoonlijk was dit ook interessant, legt Saskia uit. “Ik kreeg de kans om mee te gaan tijdens deze klassenbezoeken om te ervaren hoe dit werkt. Hierdoor kan ik deze nuttige activiteit zelfstandig doorzetten. Inmiddels zijn er veel goede voorbeelden verzameld en gedeeld.”

Tekstsets

“Met ons team werken we nu aan het lezen van rijke teksten die aansluiten bij het thema vannwereld-oriëntatie”, vertelt Saskia. “Bij elk thema bieden wij nu twee tekstsets aan. Een tekstset bestaat uit drie teksten over hetzelfde onderwerp die opbouwend zijn in moeilijkheidsgraad. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen de teksten in tekstsets begrijpen, maken we ook gebruik van foto’s of filmpjes die als scaffolds (ondersteuning) worden gebruikt. De tekstsets zelf zorgen ook voor scaffolding. Ze worden opgebouwd van eenvoudig naar moeilijker, waardoor de ene tekst een scaffold vormt voor de andere en kinderen teksten met elkaar kunnen vergelijken. De tekstsets sluiten goed aan op het thema. Zo komen de kinderen op verschillende manieren met woorden en begrippen in aanraking (boek, voorlezen, praten, focusschrift, tekstsets). In plaats van losstaande teksten kunnen kinderen nu de woorden, zinnen en begrippen in een context plaatsen en kunnen zij verbindingen leggen.”

“ Je merkt gewoon dat ze de teksten veel interessanter vinden, omdat ze veel meer leren over hun thema. De teksten krijgen voor de kinderen meer betekenis en ze gaan er ook mee verder, bijvoorbeeld in presentaties. Hierdoor wordt het ook echt iets van henzelf. ”

Tweejaarlijkse cyclus

“Wij werken in een tweejaarlijkse cyclus: alles wat we vorig jaar hebben gemaakt, kunnen we volgend jaar opnieuw gebruiken”, vertelt Saskia. “Dan betaalt de investering in tijd zich snel terug. Je bouwt met elkaar immers een soort database met teksten op die je actueel houdt en/of aanpast aan de groep. Het blijft immers maatwerk. Ook nemen wij twee keer per jaar echt de tijd om met elkaar aan de thema’s en teksten te werken. Wij doen dit met elkaar, zodat iedereen betrokken is en we gebruik maken van elkaars kracht. Het team is gemotiveerd. Want je merkt als leerkracht dat het nut heeft om bijvoorbeeld met aansprekende teksten te werken die passen bij het thema. Kinderen herkennen daar dan dingen en de kennis wordt uitgebreid. Dat is natuurlijk ook wat je wil: de kapstok waar steeds meer aan komt te hangen.”

Nieuwe thema's

Saksia vervolgt: “Nieuwe thema's starten we eerst samen met Janna op tijdens de studiemiddagen. Na verloop van tijd doen we dit steeds meer zelf, waarbij we op een natuurlijke manier steeds beter en vaker de koppeling maken tussen het leesonderwijs (en de onderdelen van 'het roer') en het thema. Met elkaar delen we kennis en ervaringen in het team en de feedback van Janna is hierbij waardevol. Uiteindelijk is het een kwestie van 'doen'. We durven ook steeds meer los te laten. Inderdaad: geen woordenschat meer uit de taalmethode. Ik denk dat als we twee jaar verder zijn dat het staat als een huis. Langzamerhand merken we dat alles steeds meer samenkomt. Met het thema als verbindende factor wordt ook het leesonderwijs steeds meer betekenisvol en rijker voor de kinderen. Het is prachtig om te zien dat kinderen steeds meer plezier hebben in lezen en ook op eigen initiatief boeken meenemen die ze zelf graag willen delen met anderen.”

Focusschrift

Kinderen werken structureel met een focusschrift, een soort dossier. Zij leggen hierbij hun eigen denkproces vast door aantekeningen te maken, grafische schema's uit te werken en aanvulzinnen en schrijfoopdrachten te maken. De belangrijke woorden en zinnen worden ook weer op de themamuur in de klas gezet. Hierdoor wordt het gemakkelijker om er regelmatig op terug te komen, waardoor kinderen steeds nieuwe verbindingen kunnen leggen binnen het thema.

Doelen koppelen aan thema's

Soms pakt het team de leesmethode er nog even bij om te kijken wat de doelen zijn en wat ze van de kinderen mogen verwachten. Dit koppelen zij nu echter altijd aan de thema's. Een mooi voorbeeld hiervan is het doel 'brief schrijven'. "Dit viel mooi samen met het thema waarbij soldaten een brief naar huis gingen schrijven", vertelt Saskia enthousiast. "Met de klas bespreek je dan wat er in zo'n brief kan staan, welke gevoelens daarbij komen kijken, etc. Als je het eenmaal ziet, zijn er altijd mooie koppelingen te maken."

Uitdagingen

'Natuurlijk zijn er ook uitdagingen", vult Ronald aan. "Want ondanks dat we ervan overtuigd zijn dat dit de beste manier is om met lezen om te gaan, vragen de landelijke toetsen bijvoorbeeld nog andere 'vaardigheden' van de kinderen, zoals het direct opzoeken in de tekst van woorden of antwoorden (terwijl je juist begrip krijgt en verdiept door te praten en schrijven over en bij rijke teksten binnen een betekenisvolle context). Daarom blijven wij wel als voorbereiding op de toetsen aandacht geven aan 'de manier van vragenstellen', zoals die bij de toetsen gebruikelijk zijn."

Kleuters

Het leesonderwijs verbeteren is bij Kindcentrum Anne Frank iets van het hele team, groep 1 tot en met 8. Overall staan dezelfde uitgangspunten centraal en dat geeft een mooie doorgaande lijn. Ook bij de kleuters draait het om rijke taal, rijke (prenten)boeken en rijke thema's. De leerkrachten van groep 1 en 2 hebben samen met Marjolein Schleper van IJsselgroep een mooie impuls gegeven aan het taal- en leesonderwijs bij kleuters. "Wat wil je de kleuters echt leren? Deze vraag stond centraal", vertelt Saskia. "Vanuit verschillende invalshoeken een thema aanvliegen, diepgang realiseren en thema's van 6 à 8 weken introduceren: hier zijn mooie stappen in gezet. Ook wordt meer uitgegaan van hoge verwachtingen (niet simplificeren), kleuters kunnen veel. De thema's leven ook echt. Rijke taal, boeken, liedjes, voorleesmomenten, de knutselhoek, de verteltafel en de gymles: daar waar zinvol wordt de verbinding gelegd. Kleuters leren hierdoor veel meer in samenhang en het is betekenisvol. Er worden veel prentenboeken aangeboden en met drie boeken wordt echt de diepte in gegaan. Hier wordt het thema aan opgehangen omdat ze een bepaalde insteek hebben en/of veel kennis en kansen voor rijke gesprekken bieden. De leerkrachten zijn kritisch bij het kiezen van een prentenboek om voor te lezen. Rijke taal en mooie verbindingen met het thema zijn voorwaarden. Daarnaast stoppen ze minder tijdens het voorlezen om woorden uit te leggen: het verhaal legt het uit. Om het visueel te versterken zijn de platen uit het prentenboek zichtbaar op het digibord."

Organisatorische kant

“Als taal- en leescoördinator ben ik naast de inhoud ook bezig met de organisatorische kant van ons taalonderwijs”, legt Saskia uit. “Onze manier van werken leg ik zo goed mogelijk vast inclusief de zaken die goed en minder goed werken, de valkuilen en lessons learned. We zijn met zoveel mooie dingen bezig en proberen nieuwe dingen uit. Dat verdient structuur. Wat hierbij goed werkt zijn de kwaliteitskaarten. Hiermee leggen we per onderdeel onze manier van werken vast: wat doe je in de klas, hoe ga je om met kinderen die extra aandacht nodig hebben, etc. Heel concreet, stap voor stap. Dit zorgt voor standaardisatie (we doen allemaal hetzelfde) en efficiency (je hoeft niet alles elke keer opnieuw te bedenken). De kwaliteitskaarten geven houvast en worden ook ingezet bij het inwerken en begeleiden van nieuwe collega’s. En de effectiviteit? Dat we de juiste dingen doen, daar zijn we inmiddels van overtuigd. “

Rol bibliotheek

De bibliotheek speelt een belangrijke rol bij de verbinding tussen wereldoriëntatie en het leesonderwijs. “De samenwerking is echt goed en de lijntjes zijn kort”, vertelt Saskia. “Als een thema bekend is, mailen wij dit direct naar de bibliotheek. Vervolgens gaat de leesconsulent hiermee aan de slag. Wij ontvangen dan meerdere dozen met boekenpakketten voor de groepen 4 t/m 8. Dit zijn prachtige boeken op verschillende niveaus met rijke teksten. Geweldig om te zien hoe stimulerend en belangrijk goede boeken zijn. En wat fijn om ook vanuit de bibliotheek professionele ondersteuning te krijgen. We doen het echt samen.”

Ouders/verzorgers

“Ouders/verzorgers en vaak ook andere familieleden spelen een belangrijke rol bij het (voor)lezen. Daarom betrekken we ze bij het leesonderwijs”, vertelt Saskia. “Ouders/verzorgers en oma’s draaien bijvoorbeeld mee in de schoolbibliotheek. Dit gaat verder dan het innemen en uitlenen van de boeken. Ze willen goede adviezen geven en kennis overdragen. De leesconsulent van de bibliotheek heeft inmiddels een korte bijeenkomst verzorgd voor ‘bibliotheekouders’, waarbij veel kennis is uitgewisseld en vragen zijn beantwoord.”

Wat bijna alle ouders/verzorgers belangrijk vinden en waarderen is het inloopmoment. Na elk thema krijgen zij hiervoor een uitnodiging. Op zo’n moment laten kinderen bijvoorbeeld de themamuur en hun focusschrift zien. Ook geven ze korte presentaties. Deze verbinding met de ouders/verzorgers is belangrijk voor het leesonderwijs. Want ouders/verzorgers ontdekken hoe belangrijk lezen voor hun kind is en wat zij hier zelf aan kunnen bijdragen. Denk alleen al aan het voorlezen in de juiste boeken. Ouders/verzorgers vinden het leuk om te zien waar hun kinderen zo hard aan hebben gewerkt.

“ Inloopmomenten zijn altijd bijzonder. Kinderen laten trots zien wat ze allemaal hebben gedaan en gemaakt. Eigenlijk is iedereen trots op wat er is bereikt: kinderen, ouders/verzorgers en natuurlijk ook de leerkrachten. Een belangrijk moment van verbinding. ”

Begeleiding IJsselgroep

Taal- en leesspecialisten Janna de Haan en Marjolein Schleper van IJsselgroep verzorgen bij ons de studiemiddagen en trainingen, de lesbezoeken en de coachingssessies. Over de samenwerking is Kindcentrum Anne Frank positief. Saskia vertelt: “Wij zijn echt tevreden over de dienstverlening van IJsselgroep. De inhoud en de bevologenheid van de adviseurs zijn inspirerend. Vanuit het gedachtengoed van ‘Rijke taal’ hebben Janna en Marjolein samen met ons de vertaalslag gemaakt naar de praktijk. Op basis van een gedegen theoretisch en wetenschappelijk kader.

Saskia vervolgt: “Marjolein heeft een krachtige impuls gegeven aan ‘rijke taal’ in het kleuteronderwijs. Mooi om te zien wat er bij de kleuters allemaal mogelijk is als het gaat om ‘rijke taal’.

De klassenbezoeken van Janna en Marjolein worden positief gewaardeerd. Wat een uitgebreide en persoonlijke feedback. Hier wordt echt de tijd voor genomen. Ook wordt de begeleiding tussen de studiemiddagen gewaardeerd. Stap voor stap de juiste begeleiding op het moment dat je het nodig hebt.”

“ Je merkt dat IJsselgroep dicht bij het vuur zit als het gaat om rijke taal. Janna maakt deel uit van het netwerk rijke taal en werkt nauw samen met Anneke Smits en Erna van Koeven en dat merk je direct aan de diepgang. ”

“ Het mooie van de begeleiding vanuit IJsselgroep vind ik de samenwerking tussen Janna (onderwijsadviseur IJsselgroep) en Saskia (de taal-/leescoördinator van Kindcentrum Anne Frank). Door continu goed af te stemmen en samen op te trekken is dit traject zo succesvol. De behoefte vanuit het team en de dienstverlening vanuit IJsselgroep is hierdoor altijd optimaal op elkaar afgestemd. De getoonde flexibiliteit maakt dat het - naast de goede inhoud - ook gewoon prettig werken is met IJsselgroep. In samenspraak kan er veel. Ook is het een prettige gedachte dat de expertise van Janna altijd op de achtergrond aanwezig is. ”

Door op de ingeslagen weg

“We nemen lang de tijd om het leesonderwijs goed op poten te zetten en dit leidt tot resultaat. Het leeft ook veel meer, bij kinderen, leerkrachten én ouders”, vertelt Ronald. “Langzamerhand merken we dat alles steeds meer samenkomt. Met het thema als verbindende factor wordt ook het leesonderwijs betekenisvoller en rijker voor de kinderen. Het is prachtig om te zien dat kinderen steeds meer plezier hebben in lezen en ook op eigen initiatief boeken meenemen die ze zelf graag willen delen met anderen. Lezen is voor veel kinderen weer leuk en betekenisvol.”

Saskia vult aan: “Komend jaar verdiepen we ons onder andere nog meer in het schrijven van teksten en gaan we verder met het borgen van de afspraken die we hebben gemaakt. Want nu we deze weg eenmaal zijn ingeslagen kunnen en willen we zeker niet meer terug!”

Voordelen Kindcentrum Anne Frank

- Meer enthousiaste, nieuwsgierige en gemotiveerde lezers
- Betere resultaten op het gebied van technisch lezen en begrijpend lezen
- Eén geïntegreerde aanpak voor de thema's en het taal- en leesonderwijs
- Een stap voor stap implementatie met ons hele team: kleuters tot en met groep 8
- Enthousiaste leerkrachten die in elke groep werken vanuit dezelfde visie
- Gezamenlijke themavoorbereiding, waarbij leerkrachten elkaar inspireren en samen leren
- Houvast dankzij praktische handvatten, kwaliteitskaarten, geborgde observaties, etc.
- Betrokken ouders en een nog betere samenwerking met de bibliotheek
- Leerkrachten zijn meer eigenaar van hun vak
- Kinderen en leerkrachten hebben meer leesplezier

Dienstverlening IJsselgroep

Geïntegreerde aanpak op alle vier de ondersteuningsniveaus

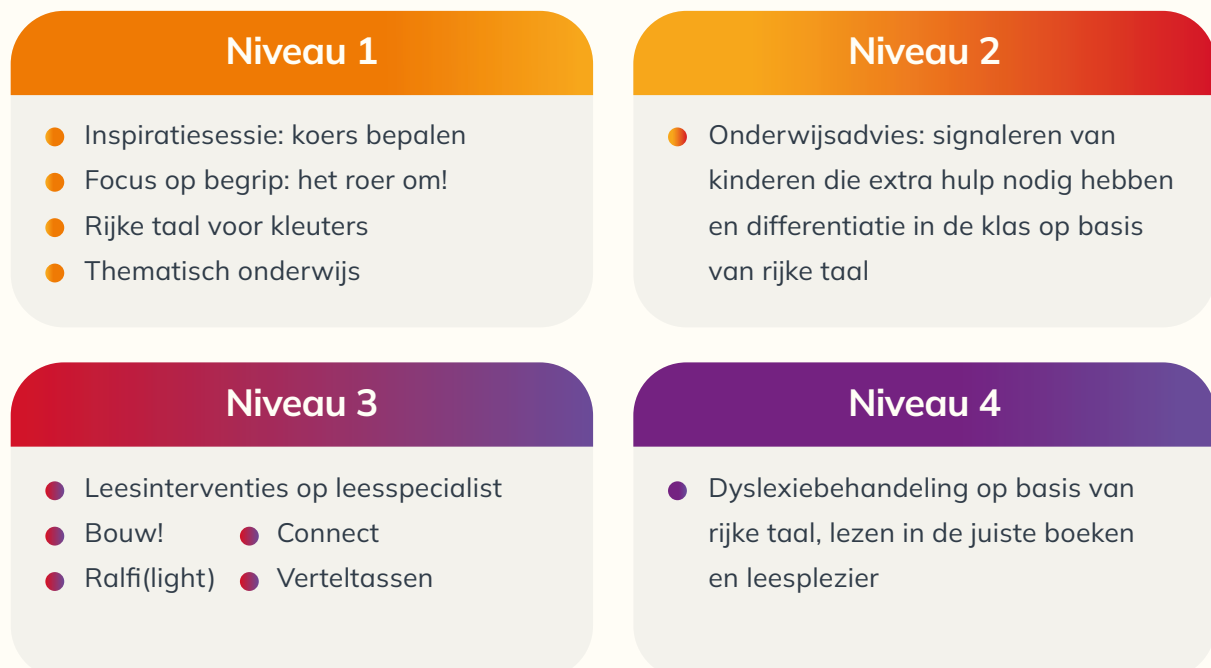
Het taal- en leesonderwijs verbeteren en ervoor zorgen dat kinderen zich (weer) ontwikkelen tot gemotiveerde en vloeiende lezers, die lezen om te leren: daar gaan we voor. We verbinden wereldoriëntatie en taal- en leesonderwijs met elkaar en stellen rijke taal, lezen in de juiste boeken en leesplezier centraal. Vanaf de kleuters tot en met groep acht en op alle vier de ondersteuningsniveaus: bij het taal-/leesonderwijs in de klas (niveau 1 en 2), bij de begeleiding van kinderen die extra aandacht buiten de klas nodig hebben (niveau 3) en ook bij de externe dyslexiebehandeling (niveau 4).

Eerder, beter, samen

Onze onderwijsadviseurs en zorgprofessionals gaan samen met scholen voor het beste taal- en leesonderwijs en de beste zorg voor de kinderen die het nodig hebben. Samen werken we aan een effectieve doorgaande lijn, waardoor de resultaten omhoog gaan en er uiteindelijk minder kinderen doorstromen naar externe dyslexiezorg. Ook is het voor de kinderen met dyslexie, makkelijker om van het onderwijs te profiteren. Hierdoor behaal je met elkaar resultaat: eerder, beter, samen.

Dienstverlening op de vier ondersteuningsniveaus

Taal- en leesonderwijs

Focus op begrip

Meer over 'Focus op begrip: het roer om!'

Het roer om

Meer over het Ijsselgroep-roer: een tool met 6 essentiële onderdelen voor effectief leesonderwijs.

Meer informatie?

Scan de QR-code

Meer over onze integrale aanpak op het gebied van taal/lezen en dyslexie.

Of neem contact op met

Janna de Haan (Specialist taal en lezen) of
Mariëtte Konink (Specialist taal, lezen en dyslexie)

Janna de Haan

06 14 00 36 33

janna.dehaan@ijsselgroep.nl

Mariëtte Konink

06 31 93 78 91

mariette.konink@ijsselgroep.nl